

הסברים להסקות מילוליות

מפתח תשובות נכונות

10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	שאלה
(3)	(1)	(4)	(1)	(4)	(4)	(1)	(3)	(2)	(3)	תשובה

12	11	שאלה
(2)	(4)	תשובה

הסברים

1. **השאלה:** אמיר: "דנה שיחקה עם הכדור שלה זמן רב יותר מאשר תמר." ארז: "גם נועה."

איזו מהמסקנות הבאות אינה משתמעת מהשיחה?

פתרון: בשאלה מתוארת שיחה היכולה להשתמע בכמה דרכים בשל שייכות הכדור. בדבריו של אמיר הכדור יכול להיות שייך לדנה או לתמר: כאשר נאמר שדנה שיחקה עם הכדור שלה יותר מאשר תמר, לא ברור האם תמר שיחקה עם הכדור של דנה או עם הכדור של תמר. בדבריו של ארז הכדור יכול להיות שייך לנועה או לדנה: כאשר נאמר 'גם נועה', לא ברור אם גם נועה שיחקה עם הכדור של דנה או של נועה. לפיכך, התשובה שאינה משתמעת מהשיחה היא תשובה (3). שימו לב: במשפטי רבי-משמעות, נוח להבין את המשמעויות האפשרויות דרך קריאת התשובות, ולא לנסות להבין לבד את כל המשמעויות האפשרויות.

תשובה (3).

2. **השאלה:** מיכל החליפה את מכוניתה הישנה במכונית חדשה. אמרה לה חברתה: "אני מבינה שמהירות חשובה לך יותר מחסכון בדלק."

מכאן שהמכונית הישנה מהירה _____ וחסכונית _____ בדלק, מאשר המכונית החדשה.

פתרון: נתון כי מיכל החליפה את מכוניתה הישנה בחדשה, וכי בעקבות כך אמרה לה חברתה שמהירות חשובה לה יותר מחסכון בדלק. מהקשר בין שני הדברים ניתן להסיק כי המכונית החדשה מהירה יותר מהישנה, אך פחות חסכונית בדלק (אך מיכל העדיפה את החדשה על פני הישנה מכיוון שמהירות חשובה לה יותר מחסכוניות).

תשובה (2).

3. **השאלה:** לפניכם משפט שהושמט ממנו חלק (מילה אחת או כמה מילים):

הספר מכיל, _____ מאמרים של פרופסורים מאוניברסיטת תל אביב, מאמרים של בוגרי האוניברסיטה אשר מלמדים כיום במוסדות אחרים.

באיזה מן המשפטים הבאים החלק שהושמט יכול להיות אותו חלק שהושמט במשפט לעיל?

פתרון: המילה המתאימה להשלים את המשפט היא 'לצד' או 'בנוסף'. בספר שני סוגי מאמרים: של פרופסורים ושל בוגרי האוניברסיטה, ולכן יש צורך במילת הוספה. יש לשים לב שהצורך הוא במילת הוספה בודדת: אם המילה הייתה 'גם' או 'הן', היה צורך שהמילה תופיע שוב: 'וגם מאמרים של...' או 'והן מאמרים של...'. המשפט היחיד הדורש את אותה השלמה הוא המשפט בתשובה (3).

תשובה (3).

הסברים להסקות מילוליות

4.

השאלה: בחוברת הדרכה לטיולים בארץ נכתב:

הסיוורים כוללים אתרים וממצאים ארכיאולוגיים ועתיקים

איזה מהסיוורים הבאים אינו נכלל בחוברת על פי אף אחת מהאפשרויות המשתמעות מן המשפט:

פתרון: על פי מבנה המשפט קיימות שתי אפשרויות להבין את חלקו הראשון:

הן האתרים והן הממצאים הם ארכיאולוגיים ועתיקים... / רק הממצאים הם ארכיאולוגיים ועתיקים...

המילים: ארכיאולוגיים ועתיקים הם שמות תואר. שם תואר יכול להתייחס לכל האלמנטים אשר

מופיעים לפניו במשפט או לאלמנט האחרון.

את חלקו השני של המשפט ניתן להבין גם כן בשתי אפשרויות:

מה שאליו הוא מתייחס הוא גם ארכיאולוגי וגם עתיק / ארכיאולוגי או עתיק.

לא יתכן ששמות התואר יתייחסו רק לאתרים ולכן תשובה (1) אינה משתמעת מהמשפט.

תשובה (1).

5.

השאלה: במוסף הדרושים בעיתון התפרסמה המודעה הבאה, העשויה להשתמע לשתי פנים:

"דרושים מנהלי משמרת לגן אירועים. לעבודה יתקבלו רק רופאים בעלי תואר ראשון בקרימינולוגיה

ובוגרי קורס טיס."

איזה מהאנשים הבאים בוודאות לא יוכל להתקבל לעבודה בגן האירועים?

פתרון: בשאלה נתון משפט דו-משמעי: לעבודה יתקבלו רק רופאים בעלי תואר ראשון בקרימינולוגיה

ובוגרי קורס טיס. ממשפט זה לא ברור אם קיימים שני סוגים של אנשים שיכולים להתקבל (סוג

ראשון: רופאים בעלי תואר ראשון בקרימינולוגיה, וסוג שני: בוגרי קורס טיס), או שקיים רק סוג אחד

של אנשים שיכולים להתקבל (רופאים בעלי תואר ראשון בקרימינולוגיה שהם גם בוגרי קורס טיס).

האנשים המופיעים בתשובות (1), (2) ו-(3) מקיימים את אחד מהסוגים הללו, אך דפנה המופיעה

בתשובה (4) אינה מקיימת אף אחד מהסוגים, ולכן בוודאות לא תוכל להתקבל לעבודה.

תשובה (4).

6.

השאלה: לאחר שראתה את השמלה של המעצבת אמרה יעל לטל: "אני חייבת לומר שהופתעתי

לטובה".

את דבריה של יעל ניתן להבין בשני אופנים. איזו מהאפשרויות הבאות מאפשרת להגיע להכרעה?

פתרון: מדבריה של יעל יכולות להשתמע שתי אפשרויות: היא הופתעה לטובה מהשמלה / היא הופתעה

לטובה מהמעצבת. נבדוק את התשובות:

תשובה (1): החלפת המילה "הופתעתי" במילים "היא הפתיעה אותי"

המשפט יהיה: אני חייבת לומר שהיא הפתיעה אותי לטובה. המילה 'היא' יכולה להתייחס הן למעצבת

והן לשמלה. התשובה אינה מאפשרת להגיע להכרעה ולכן אינה התשובה הנכונה.

תשובה (2): החלפת המילה "לטובה" במילה "לרעה"

המשפט יהיה: אני חייבת לומר שהיא הפתיעה אותי לרעה. האופן שבו היא הפתיעה, לטובה או לרעה,

אינו רלוונטי. התשובה אינה מאפשרת להגיע להכרעה ולכן אינה התשובה הנכונה.

תשובה (3): הוספת המילה "ממנה" לפני המילה "לטובה"

המשפט יהיה: אני חייבת לומר שהופתעתי ממנה לטובה. המילה 'ממנה' יכולה להתייחס הן למעצבת

והן לשמלה. התשובה אינה מאפשרת להגיע להכרעה ולכן אינה התשובה הנכונה.

הטברים להסקות מילוליות

תשובה (4): הוספת המילה "מביצועיה" בסוף המשפט

תשובה נכונה. המשפט יהיה: אני חייבת לומר שהופתעתי לטובה מביצועיה. השמלה אינה מבצעת, רק המעצבת מבצעת. אם יעל הופתעה מהביצועים היא בוודאי מתכוונת למעצבת. התשובה מאפשרת להגיע להכרעה ולכן היא התשובה הנכונה.

תשובה (4).

7. השאלה: בהודעה ששלחה עידן לבן נכתב:

סידרתי את הטושים והעטים הצבעוניים והחדשים לפי גדלם

איזו מהאפשרויות הבאות **אינה** יכולה להשתמע מדבריה של עידן?

פתרון: ריבוי האפשרויות יכול לבוע ממספר גורמים:

גם הטושים וגם העטים הם צבעוניים וחדשים / רק העטים הם...

אם שמות התואר מתייחסים רק לעטים הם יכולים להיות צבעוניים או חדשים וחדשים.

הגודל יכול להיות לטושים ולעטים בנפרד או לכל כלי הכתיבה גם יחד.

לא יתכן ששם תואר אחר מתייחס לטושים ושם תואר אחד מתייחס לעטים ולכן תשובה (1) היא התשובה הנכונה.

תשובה (1).

8. השאלה: להלן משפט דו משמעי: בשיעור ספורט התחרו ראובן ושמעון בריצה למרחקים קצרים, אך מעידתו קטעה את התחרות.

איזה מהמשפטים **מותיר את דו המשמעות** בעינה?

פתרון: לא ניתן להכריע אם ראובן מעד או שמעון מעד. נבדוק את התשובות ונפסול את אלו המאפשרות לנו להגיע להכרעה:

תשובה (1): שמעון הצטער על שגרם לקטיעת התחרות

תשובה לא נכונה. המעידה היא שגרמה לקטיעת התחרות. אם שמעון הצטער שגרם לקטיעת התחרות, הרי הוא זה שמעד. המשפט אינו מותיר את דו המשמעות בעינה אלא פותר אותה, ולכן זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (2): שמעון שמח לאידו של ראובן

תשובה לא נכונה. אם שמעון שמח לאידו של ראובן כנראה שלראובן קרה משהו רע – הוא זה שנפל. מכיוון שהמשפט אינו מותיר את דו המשמעות בעינה, הרי שזו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (3): לאחר שהושיט את ידו לעזרה סייע לו ראובן לקום

תשובה לא נכונה. אם ראובן סייע לו לקום, שמעון הוא זה שנפל. המשפט אינו מותיר את דו המשמעות בעינה ולכן זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (4): לאחר הנפילה מחה ראובן את הזיעה ממצחו

תשובה נכונה. בתחרות ריצה כל המשתתפים מזיעים. העובדה שראובן מחה את הזיעה ממצחו אינה מאפשרת להכריע אם הוא זה שנפל או לא. התשובה מותירה את דו המשמעות בעינה ולכן היא התשובה הנכונה.

תשובה (4).

הסברים להסקות מילוליות

9.

השאלה: עמוס: "שלמה מוזף משחר."

לאה: "גם שחר מוזף משלמה."

איזו מהמילים הבאות יכולה להחליף את המילה 'מוזף'?

פתרון: מהשיחה המתוארת בשאלה עולה כי שלמה ושחר 'מוזפים' זה בזה. כלומר, מדובר בפעולה שיכולה להיות הדדית. עלינו לקבוע איזו מהתשובות יכולה להחליף את המילה (המומצאת) 'מוזף'. נתבונן בתשובות: המילים 'גבוה', 'מהיר' ו'שמן' אינן יכולות להיות הדדיות. למשל, לא ייתכן ששלמה ושחר גבוהים זה מזה, שהרי אחד מהם חייב להיות נמוך יותר. לעומת זאת הפועל 'סולד' יכול להיות באופן הדדי, שהרי יתכן כי שלמה ושחר סולדים זה מזה.

תשובה (1).

10.

השאלה: עומר המתין עם יובל בלשכת הגיוס עד שנשמע שמו במערכת הכריזה, אז הרים את תיקו ופסע לעבר השער.

במשפט הנ"ל לא ניתן להכריע מי מבין השניים התגייס לצבא. איזו מהאפשרויות הבאות מאפשרת להגיע להכרעה?

פתרון: נבדוק את התשובות:

תשובה (1): עומר חיבק את יובל לשלום

תשובה לא נכונה. הן מי שהתגייס והן מי שליווה אותו יכולים לזום חיבוק לשלום. התשובה אינה מאפשרת להגיע להכרעה, ולכן אינה התשובה הנכונה.

תשובה (2): יובל שמח שהספיק לשתות כוס קפה בבוקר, כיוון שחש שההתרגשות השפיעה על ערנותו

תשובה לא נכונה. הן המתגייס והן המלווה יכולים לחוש התרגשות בעקבות הגיוס. התשובה אינה מאפשרת להגיע להכרעה, ולכן אינה התשובה הנכונה.

תשובה (3): לאחר הפרידה נזכר עומר בחיך ברגעים משירותו הצבאי

תשובה נכונה. אם עומר נזכר ברגעים משירותו הצבאי, משמע שהוא סיים את שירותו הצבאי, הוא אינו זה שמתגייס, אלא יובל מתגייס. התשובה מאפשרת להגיע להכרעה ולכן היא התשובה הנכונה.

תשובה (4): יובל ועומר שוחחו על כך שזו הפעם הראשונה שהם נפרדים לזמן כה ממושך

תשובה לא נכונה. הפרידה לזמן ממושך נובעת מהגיוס, אך לא ניתן להכריע מתשובה זו מי מהם הוא המתגייס.

תשובה (3).

11.

השאלה: לפניך משפט בעל פגם בהגיון הפנימי:

"למרות שהביע חרטה עמוקה, ואף שהיו נגדו עדויות רבות, החליט השופט להקל בעונשו של יחזקאל, וזאת לאור העובדה שמניעיו היו טהורים."

איזה מהשינויים הבאים יגרום למשפט להיות הגיוני?

פתרון: בשאלה זו נתון משפט פגום ועלינו לקבוע אילו מהשינויים שבתשובות יתקן את המשפט. נבדוק את התשובות:

תשובה (1): להחליף את המילה 'להקל' במילה 'להחמיר'

המשפט יהיה: 'למרות שהביע חרטה עמוקה, ואף שהיו נגדו טענות רבות, החליט השופט להחמיר בעונשו של יחזקאל, וזאת לאור העובדה שמניעיו היו טהורים.'

משפט זה אינו הגיוני שכן לא נכון לומר שהשופט החליט להחמיר בעונשו של יחזקאל, אף שהיו נגדו טענות רבות (אלא דווקא בשל כך).

הטברים להסקות מילוליות

תשובה (2): להחליף את המילה 'אף' במילה 'בשל העובדה'

המשפט יהיה: 'למרות שהביע חרטה עמוקה, **ובשל העובדה** שהיו נגדו טענות רבות, החליט השופט להקל בעונשו של יחזקאל, וזאת לאור העובדה שמניעיו היו טהורים'.
משפט זה אינו הגיוני שכן לא נכון לומר שהשופט החליט להקל בעונשו של יחזקאל, למרות שהביע חרטה (אלא דווקא בשל כך).

תשובה (3): להחליף את המילה 'טהורים' במילה 'פסולים'

המשפט יהיה: 'למרות שהביע חרטה עמוקה, ואף שהיו נגדו טענות רבות, החליט השופט להקל בעונשו של יחזקאל, וזאת לאור העובדה שמניעיו היו **פסולים**'.
משפט זה אינו הגיוני שכן לא נכון לומר שהשופט החליט להקל בעונשו של יחזקאל, למרות שהביע חרטה (אלא דווקא בשל כך). בנוסף אם השופט החליט להקל בעונש הרי שזה לא בגלל שמניעיו היו פסולים אלא דווקא למרות זאת.

תשובה (4): להחליף את המילה 'למרות' במילה 'מכיוון'

המשפט יהיה: '**מכיוון** שהביע חרטה עמוקה, ואף שהיו נגדו טענות רבות, החליט השופט להקל בעונשו של יחזקאל, וזאת לאור העובדה שמניעיו היו טהורים'.
משפט זה הגיוני, שכן כל מילות הקישור מעידות על הקשר שאכן קיים בין חלקי המשפט.

תשובה (4).

---

12. השאלה: עומר: "אינני חושב שמי שחושב כמוני עשוי לטעות".

למה התכוון עומר בדבריו?

פתרון: נפשט את דבריו של עומר על מנת להבין את כוונתו. מכיוון שהוא אינו חושב שמי שחושב כמוהו עשוי לטעות, הרי שהוא חושב שמי שחושב כמוהו אינו טועה.

תשובה (2).
